

Rick Nickerson, hetlenskur umhvørvismaður í KIMO

Føroyingar als ikki fyrrireikað seg uppá oljudálking við markið

Um fáar mánaðir sprænir olja upp úr fyrstu kelduni vestan fyri Hetland nakrantíð. Foinaven liggur so stutt frá føroyska markinum og er tí avgjørt ein møguligur dálkingarvandi fyri Føroyar. Hóast tað, so finst eingin ætlan í Føroyum at verja seg móti slíkari dálking. Føroyingar tykjast als ikki at vera varugir við vandan, sigur embætismaður

JAN MÜLLER

Hóast bretar fara undir fyrstu oljuframleiðsluna á Atlantismótinum millum Hetland og Føroyar um nakrar fáar mánaðir, so fylgillur eingin katastrofuetlan fyri havleiðirnar við Føroyar - um tað bráðliga skuldi hent ein umhvørvisvanlukka, har olja streymaði upp úr keldunum á havbotninum og rak móti Føroyaleiðunum.

BP, sum stendur fyri Foinaven kelduni, hevur ikki gjørt nakað fyri at kunna føroyskar myndugleikar um tann møguliga vandan, sum ein oljuleki á hesum heilt nýggju oljuleiðunum kann vera atvoldin til hevur Sosialurin fingið upplýst.

Hetta sannar eitt av starvsfólkunum í felagsskapinum KIMO í Hetlandi, Rick Nickerson, sum just hevur vitjað í Føroyum.

Við á fundi í Kommunefelagnum

Rick Nickerson, sum var við á ársfundinum hjá Kommunefelagnum í Havn næst seinasta vikuskiftið greiddi kommunufelagslimunum frá tí vanda, sum lúrir, um olja fer at leka frá fyrstu oljukelduni vestan fyri Hetland, sum verður tikin í brúk í juni, Foinaven ella teimum, sum væntandi koma aftrat í næstum so sum Schiehallion og Clair.

“Eg eri stórliga bangin fyri, hvat kann henda á føroyskum øki, um tað hendir ein vanlukka ella okkurt mistakið á hesum nýggja oljuøkinum, tí er hann liggjandi landsynningur í nógv dagar, so fáa tíð oljuna til Føroya sigur Rick Nickerson, sum er rættlig bilslin av, at føroyskir myndugleikar ikki longu eru varugir við henda vanda.

Tá eg spurdi í landsstýrinum og á Vaktar- og Bjargingartænastuni, um teir høvdu gjørt sær tankar um møguleikan fyri dálking og um teir høvdu verið kontaktaðir av BP, sum stendur fyri Foinaven kelduni, fekk eg at vita, at tað vórðu teir ikki.

BP ikki kunnað føroyskar myndugleikar

Við øðrum orðum hevur eiganin av kelduni, BP ikki sett seg í samband við føroyskar myndugleikar og greitt teimum frá tí møguliga vandanum, um ein leki tekur seg upp.

Just sami spurningur hevur verið frammi í Hetlandi. Hetlenskir myndugleikar kundu als ikki goðtaka slíkt og síðani er tað hent, at BP hevur játtað at lata hetlendingum oljuforðingar at leggja á sjógvin, um ein oljuleki frá økinum vestan fyri Hetland, skuldi farið eyðstureftir rakt við Hetland. Hetlendingar eru eisini betri fyri í so máta, um vanlu í teir hva stórar sleipbátar til taks um t.d. eitt oljuskip fær maskinskaða og skal togast burtur.

Tað, sum Rick Nickerson er mest bangin fyri í sambandi við eina dálking vestan fyri Hetland, eru alibrúki har um leiðir, og heldur hann eisini, at føroyingar, sum eiga nógv ríkar fiskigrunnar og stór alibrúk, áttu at givið hesum vandanum ans.

Hann visir á, at orsøkin til at gera so nógv burtur úr hesum vandanum og longu nú ávara móti honum er tann, at hetta er fyrsta oljukeldan, sum fer undir framleiðslu vestan fyri Hetland. Talan er um eitt rættliga veðurbart øki við stórum aldam, nógvum vindi og sterkum undirsjóvarstreymum.

Rick Nickerson sigur, at tað er nýggi framleiðsluátturin, sum ger málið so alarmerandi.

Talan er nevnliga ikki í fyrstu syftu at flyta oljuna gjøgnum rør á havbotninum, soleiðis sum vanligt er í Norðsjónum. Enn er ov lítið av olju funnin til at ein slík fløga lønar seg. Tí er neyðugt at flyta oljuna við smærri tangaskipum frá einum framleiðslu- og gøymsluskipi, sum liggur við kelduna.

“Eg veit væl, at BP og aðrir siga, at teir hava brúkt nógv pengar til at útvíkka eina teknologi, sum er so

trygg, at eingin vandi er á ferð. At teir hava gjørt alt fyri at fyrbyggja eina slíka vanlukku. Men vit vita, at tað ber ongantíð til at tryggja seg 100%.

Hann visir á, at í Norðsjónum hevur tað riggað sera væl við at flyta oljuna gjøgnum leiðingar á botninum.

Men økini í Norðuratlantshavi kunnu als ikki sammetast við tey í Norðsjónum og tí eigur nógv meira at verða gjørt fyri at tryggja seg móti dálking.

Rick Nickerson sigur, at hendir ein vanlukka á einum felti sum Foinaven og eingin møguleiki er at hava tamarhald á oljuni, sum sprænir upp úr undirgrundini heilt úti á djúpum vatni, so er lítið og einki at gera.

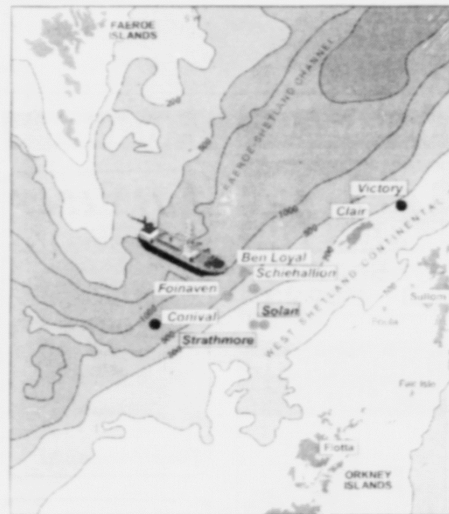
Nettup tí eiga bæði hetlendingar og føroyingar at taka henda vandan í størsta álvara.

Skyldan hjá oljufelagnum

Og tað gerst m.a. við at krevja av oljufelagnum, at tey ikki bert gera alt fyri at tryggja seg móti eini vanlukku, men at tey eisini kunna myndugleikarnar í næstu grannlandunum um henda vanda og haraftir er við til at seta fyrbyggjandi tiltøk í verk so sum at hava á gøymslu oljuforðingar.

Føroya landsstýri átti longu at fingið at vitað um ella sjálfv kunnað seg um henda vanda. Tí hóast talan er um eina keldu á bretskum øki, so er hon stutt frá føroysku fiskigrunninum. Eg veit, at tað eru gjørdar kanningar, sum siga, at hendir ein vanlukka, so kann olja frá Foinaven reka so langt vestur sum til norðara enda á Skotlandi. Og vit vita, at Føroyar liggja ikki longur burtur.

Hevði eg verið føroyskur fiskimaður ella alari, so hevði eg avgjørt viljað havt meiri vitan um bretsku

ætlaninar við Foinaven.

Vit søu hvussu tað gekk til, tá Brent Spar skuldi søkkjast. Eingir upplýsingar vóru farnir til føroyskar myndugleikar um hetta men bert til teir donsku. Tá upplýsingarskyldan er so vana, tað er ikki gott at vita, hvørjir dálkingarvandar lúra á teimum nýggju feltunum, sum skjótt byrja framleiðslu vestan fyri Hetland.

Kimo

Men hvat er so Kimo, sum Rick Nickerson umboðar?

Talan er um ein felagsskap, sum gongur tvørs um lond ella betur um lond her í Atlantshavi og í Norðsjónum, sum nettup vilja vera tilreiðar at kunna fyrbyggja ella støða eina dálkingarvanlukku.

Limir í KIMO eru lokalar myndugleikar í sjey londum teirra millum Noregi, Danmark, Skotlandi, Hetlandi og Føroyum. Tilsamans eru 88 limir og ein teirra

er Føroya Kommunufelag.

KIMO er felags røddin hjá lokalu myndugleikum í hesum londum móti dálking av umhvørvinum. Tað er eitt slag av Greenpeace, men kann ikki sammetast við tað kortini, tí her er talan um áhugamálið hjá lokalum myndugleikum tvs. sum bæði nationalt og internationlt stríðast fyri, at dálking skal ikki henda ella at hon skal hava so minni malar avleiðingar sum hugast kann.

Rick Nickerson vónar, at hann við ferð síni í Føroyum kann hava gjørt føroyingar varugar við nakrar stórar vandar, sum lúra í kjalarvørinum á oljuframleiðslu á Atlantismótinum.

KIMO stendur annars fyri: "Kommunernes Internationale Miljø Organisation".

Jóan Carl Høgenesen, á Vaktar- og Bjargingartænastuni

-Vit klára ikki eina stóra oljudálking

-Tað gongur alt ov seint. Nógv ting hanga í luftini og eingin hevur rættliga gjørt sær greitt, hvørjir vandarnir eru, sum lúra og hvussu vit fyrbyggja ella minka um avleiðingarnar av teimum.

JAN MÜLLER

Hetta sigur leiðarin á Vaktar- og Bjargingartænastuni, Jóan Carl Høgenesen.

Sosialurin hevur spurt hann, um Vaktar- og Bjargingartænastan í VBT hevur gjørt seg út til at mæta møguligari dálking frá nýggju og komandi oljuframleiðsluni stutt frá føroyska markinum.

Hann sigur, at tað hava teir ikki fingið nøkur boð um frá landsstýrinum, og

tað er higani, at tey boðini skulu koma.

“Vit hava ikki sæð nakað tilfar um ein møguligan nýggjan dálkingarvanda nær okkara øki og hava tí heldur ikki gjørt okkum nakrar ávísar tankar um tað.

Hann visir á, tað er landsstýrismáðurin í umhvørvismálum, sum má taka stig í slíkum máli, um tey skulu takast.

Í hesum sambandi fylist Jóan Carl Høgenesen á, at vit reagera alt ov seint í Føroyum, alt ov nógv ting

hanga í leysari luft, tá tað snýr seg um umhvørvi og dálking.

Hann visir til nógv umrøddu tilbúvgingarætlanina, sum ongantíð er komin longu.

Tað er uppgávan hjá VBT at rudda upp eftir slíka vanlukku, tað verið seg flogvanlukku, oljudálking ella onkur vanlukka í skipaferðsluni.

VBT illa útgjørt

Hann visir á, at skuldi ein slík vanlukka komið fyri so

er VBT alt ov illa útgjørt við bæði útgærd og fólk.

“Vit klára sjálvandi onkrar smáar oljulekar men ikki nakað stóri.

Hann visir annars á, at tað er ein stórur vandi, at ein stórur partur av ábyrgdini fyri okkara umhvørvi liggur hjá Miljøstyrelsen í Keypmannahavn. Hetta skapar trupulleikar av og á, hetta at fleiri hava ábyrgd.

Nú oljan nærkast Fø-

